

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Інноваційні технології в агрономії, лісовому
та садово-парковому господарстві, землеустрої,
електроенергетиці**

24 квітня 2024 року

**Біла Церква
2024**

вирізнялися також за цим показником. У сортів кількість зерен в колосі склала 45,2 і 45,0 штук відповідно.

Отже, за результатами досліджень можемо виділити сорти Тобақ, Акратос та Чародійка Білоцерківська, які мали найбільші показники продуктивності колосу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Моргун В.В., Санін Є.Ю., Швартау В.В. Клуб 100 центнерів. Сучасні сорти та системи живлення і захисту озимої пшениці. Київ: Логос. 2014. 148 с.
2. Сайко В.Ф. Перспектива виробництва зерна в Україні. Вісник аграрної науки. 1997. № 9. С. 27–32.
3. Соколов В. Переконлива роль селекції. Агро перспектива, 2009. № 8–9. С. 70–72.
4. Ермантраут Е. Р. Методика наукових досліджень. Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2018. 104 с.

УДК 631.547.2:633.111”324”(1-15:4)

САМОЙЛИК М.О., здобувач ступеня доктора філософії
СІДЕЛЬНИК І.І., БЕВЗ К.В., БАЧІНСЬКИЙ І.С., ХОМЕНКО М.Р., студенти 4 курсу
Науковий керівник – **УСТИНОВА Г.Л.**, доктор філософії
Білоцерківський національний аграрний університет
maiiasamoilyk1983@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ДОВЖИНИ ГОЛОВНОГО КОЛОСА СОРТАМИ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОТИПУ

В умовах дослідного поля НВЦ Білоцерківського НАУ в 2021–2023 рр. досліджували формування довжини головного колоса в сортів пшениці м'якої озимої західноєвропейського екотипу в порівнянні з стандартом Лісова пісня. Встановлено стабільне формування довжини головного колоса в сорту Мулан за середніх показників 8,3–9,5 см.

Ключові слова: пшениця м'яка озима, головний колос, екотип, коефіцієнт варіації, мінливість.

Пшениця м'яка озима є головною продовольчою культурою, яка маючи високу харчову цінність зерна, являється основним продуктом харчування для населення, тому важливим завданням аграріїв є збільшення виробництва зерна високої якості [1, 2].

Важливу роль у підвищенні продуктивного потенціалу рослин пшениці відіграє колос [3, 4], а його довжина з чітким фенотиповим проявом, як морфологічний маркер, використовується для порівняння і оцінки сортів та вихідного матеріалу в селекційній практиці [5, 6].

У контрастні за метеорологічними 2021–2023 рр. в умовах дослідного поля Білоцерківського НАУ досліджували формування довжини головного колоса сортів пшениці м'якої озимої західноєвропейського екотипу і стандарту Лісова пісня.

У середньому за 2021–2023 рр., всі досліджувані сорти за формування довжини головного колоса від 8,3 см (Фіделіус) до 10,5 (Акратос) мали перевищення над стандартом Лісова пісня – 0,1–2,3 см (табл. 1).

Таблиця 1 – Довжина головного колоса (см)

Сорт	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Середнє за три роки, \bar{X}	Дисперсія, S^2	Коефіцієнт варіації, C_v , %
Лісова пісня (St)	8,2	7,5	8,9	8,2	0,34	7,1
Мулан	9,5	8,3	9,2	9,0	0,30	6,1
Актер	12,0	8,6	9,4	10,0	2,44	15,6
Фіделіус	8,9	7,9	8,1	8,3	0,22	5,6
Акратос	12,8	8,7	10,0	10,5	3,29	17,2
\bar{X} по досліді	10,3	8,2	9,1	9,2	-	-

У 2021 р. довжина головного колоса досліджуваних сортів пшениці м'якої озимої формувалась на рівні 8,9–12,8 см за показника у стандарту Лісова пісня – 8,2 см. Перевищення середньої по генотипах довжини колоса (10,3 см) встановлено у сортів Акратос (+2,5 см) і Актер (+1,7 см).

Усі сорти в 2022 р. формували меншу довжину головного колоса (7,5–8,7 см) у порівнянні з минулим роком. Однак перевищення середньої по досліді (8,2 см) встановили у Акратос (+0,5 см) і Актер (+0,4 см).

За формування довжини колоса на рівні 8,1–10,0 см у 2023 р. перевищення над середнім по досліді (9,1 см) показником визначили в Акратос (+ 0,9 см), Актер (+ 0,3 см).

Стабільним формуванням довжини головного колоса, в роки досліджень, характеризувались сорти Фіделіус, Мулан і стандарт Лісова пісня, про що свідчать коефіцієнти варіації 5,6 %, 6,1%, 7,1 % відповідно. Значну мінливість ознаки, в роки досліджень, визначили в сортів Актер ($C_v = 15,6\%$) і Акратос ($C_v = 17,2\%$)

За стабільного формування довжини головного колоса в контрастні за метеорологічними умовами роки виділили сорти Фіделіус і Мулан. Водночас близькі до середньої по досліді (9,2 см) формували лише Мулан.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Manifestation of heterosis and degree of phenotypic dominance by the number of grains from the main ear in the hybridisation of different early-maturing varieties of soft winter wheat / Lozinskyi M. et. al. Scientific Horizons. 2021. Vol. 24. № 11. P. 28–37. DOI: 10.48077/scihor.24(11).2021.28-37.

2. Лозінський М.В., Самойлик М.О. Особливості формування елементів структури врожайності в сортів пшениці м'якої озимої різних екотипів в умовах Центрального Лісостепу України. Аграрні інновації. 2023. № 19. С. 159–167.

3. Оцінка врожайних та адаптивних властивостей нових сортів пшениці м'якої озимої / М.О. Самойлик та ін. Вісник аграрної науки. 2023. № 2(839). С. 34–42.

4. Бурденюк-Тарасевич Л.А., Лозінський М.В. Формування довжини головного колоса в лінії пшениці озимої різного еколого-географічного походження. Агробіологія. 2013. № 11(104). С. 30–33

5. Успадкування довжини колоса гібридами пшениці озимої різного еколого-генетичного походження в умовах зрошення / А.Ю. Жупина та ін. Аграрні інновації. № 11. 2022. С. 74–82.

6. Філіцька О.О. Особливості успадкування довжини головного колоса за гібридизації різних за висотою сортів пшениці м'якої озимої. Аграрні інновації. № 16. 2022. С. 143–149.

УДК 631.527.5/.547.2:633.111"334"(292.485)(1-15:4)

САМОЙЛИК М. О. здобувач ступеня доктора філософії
ТКАЧЕНКО Р.П., ЗАНУДА А.О., КАРПЕНКО О.О., студенти 4 курсу
Науковий керівник – **ЛОЗІНСЬКИЙ М.В.**, канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
maiiasamoilyk1983@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ УСПАДКУВАННЯ В F₁ ДОВЖИНИ ГОЛОВНОГО КОЛОСА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА ГІБРИДИЗАЦІЇ ЛІСОСТЕПОВОГО І ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОТИПІВ

У 2022, 2023 рр., в умовах дослідного поля НВЦ Білоцерківського НАУ, досліджували успадкування довжини головного колоса пшениці м'якої озимої в F₁, отриманих за гібридизації лісостепового і західноєвропейського екотипів. Виділено комбінацію Квітка полів/Мулан в якій успадкування ознаки відбувалося за позитивним наддомінуванням.

Ключові слова: пшениця м'яка озима, батьківські форми, головний колос, гібридизація, гібриди, типи успадкування.

Пшениця озима (*Triticum aestivum* L.) є однією з основних сільськогосподарських культур і поширена на всіх континентах земної кулі [1], яка має попит як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках і є традиційною культурою України [2].